

EEN ENQUÊTE ONDER AVIFAUNALEDEN

EEN POGING TOT EEN PROFIELSCHETS

In dit tijdperk van opiniepeilingen kan de redactie van deze jubileumuitgave niet achterblijven. In het tijdschrift van Vogelbescherming Nederland stond in het begin van dit jaar een enquête afgedrukt waarin het met name ging om de vraag welke soorten tot de categorie der *favorieten* en welke soorten tot die der *verschoppelingen* horen (Vogels 1993: 29). 101 mensen namen de moeite om hieraan mee te doen.

In onze enquête willen we naast de persoonlijke voorkeuren voor de soorten ook wat meer te weten komen over de motivatie en achtergrond van de avifaunaleden. Hoewel we ons hiermee op glad ijs begeven zou het toch mogelijk moeten zijn om uit de resultaten de gemiddelde Avifaunist te distilleren; of is dit een onmogelijk opgave? Een groot aantal leden ($n=110$) nam de moeite de enquête in te vullen en op te sturen. Dit komt overeen met ongeveer 30% van het aantal leden. We mogen aannemen dat de steekproef representatief is.

In de enquête werden een zevental vragen gesteld.

Hoeveel jaar reeds gevogeld en hoeveel dagen per maand toegegeven aan deze verslaving?

19% behoort tot de categorie die de lol van vogels kijken nog maar net heeft ontdekt. Het gros (35%) houdt zich al 11-20 jaar bezig met vogels kijken. Het langst actieve lid mag zich beroepen op een 72 jaar durende interesse voor vogels. Wij hopen natuurlijk dat alle avifaunaleden dit ook ooit eens kunnen zeggen.

Het grootste deel van de ondervraagden (33%) weet 1-4 dagen vrij te maken, terwijl 32 personen het dagelijks doen. Tussen de lichte en de hele zware gevallen zit een percentage van 25% dat het op 5-10 dagen in de maand doet. Op het eerste gezicht lijkt de gemiddelde avifaunist een redelijk actief type.

Waar wordt gevogeld?

Naar het vogels kijken in eigen tuin werd expliciet gevraagd. Opvallend is dat 40% van de inzenders de tuin als observatieplaats niet noemt. Als wordt bedacht dat een groot deel van de leden in de stad woont is dit percentage misschien zo gek nog niet. Waar gaan we dan wel naar toe? Zoals verwacht is het lijstje van favoriete gebieden lang en divers. Om toch een beetje inzicht in de voorkeursbiotopen van de avifaunaleden te krijgen komen de onvermijdelijke categorieën weer om de hoek kijken. Er is een grove indeling gemaakt naar de verschillende landschapstypen.

In totaal hebben de ruim honderd inzenders 388 maal een gebied genoemd waar hij/zij min of meer regelmatig vertoeven. Huizehoog favoriet zijn de Lauwersmeer en de Eemshaven waar respectievelijk 59 en 57 voorkeurstemmen naartoe gingen. Op een opvallende derde plek staat de gemeente Groningen met in totaal 46 stemmen. Obscure gebiedjes als het KVI-terrein, het stadspark en de diverse kerkhoven blijken een aantrekkingskracht uit te oefenen op diverse vogelaars. Wie de waarnemingenrubriek van *De Grauwe Gors* erop naslaat weet dat er een groot aantal boeiende waarnemingen juist binnen de gemeentegrenzen zijn gedaan. De kweldergebieden langs de noordkust en de Dollard doen het binnen de provincie ook uitstekend. Buiten de provincie scoren de eilanden en de Drentse bossen goed. Beroemde waarneemplaatsen als de Hondsbossche Zeewering en de Maasvlakte komen er in deze enquête bekaaid af.

Standaarduitrusting?

Iedereen neemt een kijker mee. Dit is niet echt opmerkelijk. Spannender wordt het als je overziet wat er naast de standaarduitrusting zoal wordt meegezeuld. Degene die EHBO-spullen

meeneemt gaat vast regelmatig op pad met de gene met het mes. En wie (nog) niet veel weet moet slim zijn: die neemt een vogelkenner mee. De volgende zaken vertellen veel over de interesse van de verschillende inzenders: piepers, kwartjes, zitgerei, koffie, tekenmateriaal, tentjes, speciale kleding en geluidsapparatuur behoren tot de standaarduitrusting van de verschillende typen vogelaars.

Welke vogelboeken gaan mee?

De volgende vraag gaat ook over een cruciaal onderdeel van het standaardpakket waarmee iedere moderne vogelaar mee is uitgerust, namelijk de literatuur. In totaal zijn er 47 titels van boeken uit de lijsten geplukt. Die goeie oude KIST doet het nog prima: liefst 59 inzenders kunnen zich maar moeilijk losmaken van dit praktische gidsje. *Vogels van Groningen* en de *Vogelatlas* komen er met respectievelijk vijf en vier stemmen enigszins bekaaid af. Eenmaal raden wie het kerkuilenboekje van Johan de Jong op zijn lijstje had staan...

Met welk vervoermiddel?

Enigszins onthutsend was het antwoord. Van de 110 inzenders melden 83 lieden dat de auto tot het ultieme vervoermiddel behoort. Gelukkig zijn er ook veel autobezitters die af en toe met de fiets gaan. Dit vervoermiddel wordt door 70 mensen tijdens het vogelen regelmatig gebruikt. Opvallend is dat een inzender zo af en toe de taxi bestelt. De nood moet dan wel erg hoog zijn.

Welke aanleiding om te vogelen?

gewoon buiten zijn	85
tellen/inventariseren	48
zeldzaamheden	48
excursies	34
ringonderzoek	14
rest*	42

* *gewoon vogelen, fotografie, schilderen, tijdens pendelen naar werk en als remedie tegen de verveling(!).*

Voor veel mensen geldt dat het lekker buiten zijn voldoende aanleiding is om te vogelen. Gelukkig voor SOVON en de diverse werkgroepen zijn er ook genoeg leden die gewapend met schrijfblok of notitieboekje gegevens verzamelen. Een compleet andere categorie doet hetzelfde maar is vooral gefixeerd op zeldzaamheden. Opvallend veel mensen kiezen voor de gezellige en informatieve bijeenkomsten in het veld. Het ringen en aflezen van vogels vormt voor een beperkt aantal gedreven figuren binnen de vereniging een te vervullen levensdoel.

Liefste vogel en minst lieve?

Dit zit op dezelfde lijn als Vogelbescherming destijds. Om in dezelfde termen te blijven als die enquête volgen hieronder de resultaten van onze eigen lijst van *favorieten* en *verschoptelingen* onder de vogels. Omdat er maar liefst 70 verschillende soorten als favoriet werden ingevuld ontkomen we er niet aan alles in groepen in te delen.

De Favorieten.

zangvogels	64
roofvogels en uilen	55
steltlopers	37
zwanen, ganzen en eenden	19
overige	33

We zien dat de zangvogels verreweg de meeste stemmen opleverden. Hierbij moet bedacht worden dat deze groep uit zeer veel soorten bestaat. De roofvogels en uilen en de steltlopers hebben in Groningen niets aan aandacht te klagen. Beide groepen zijn in de provincie ruimschoots vertegenwoordigd. Wanneer we naar de afzonderlijke soorten kijken valt op dat de Pimpelmees verreweg het grootste aantal stemmen heeft veroverd (11). In de enquête van Vogelbescherming is het juist de Roodborst die boven aan het lijstje staat vermeld. Bij ons krijgt dit vogeltje slechts 3 stemmen toebedeeld.

De verschoppelingen.

kraaiachtigen	20
duiven	19
meeuwen	16
hoenderachtigen	15
exoten	10
soepvogels	17
overige	27

Helaas zijn de inzenders net zo voorspelbaar als bij de Vogelbeschermingsenquête. Kraaien en Eksters zijn altijd de klos. Of het nu om een enquête van jachtvereniging of van vogelwerkgroep gaat, deze groep kan op weinig sympathie rekenen. Evenals in de enquête van Vogelbescherming moet ook hier de Houtduif het flink ontgelden. Onder de exoten bestaat bij vijf leden antipathie tegen de Nijlgans. De overeenkomsten tussen deze enquête en die

van Vogelbescherming is trouwens op meer punten frappant. Ook hier vormen meeuwen, soepeenden en Meerkoet het onderwerp van ergernis en boutespraken.

Heel wat origineler waren de antwoorden van inzenders die *kleiduiven*, *zeurpieten*, *schijtlijsters* en *geweerhanen* hadden ingevuld.

We kunnen concluderen dat een profielschets van een gemiddelde Groninger Avifaunist niet is te geven. Hoewel er op een aantal punten een grote mate van overeenstemming lijkt te bestaan is uit het grote aantal antwoorden geen eenduidige lijn te distilleren. We kunnen hooguit stellen dat de gemiddelde inzender een kijker heeft, veel in de auto zit, desondanks toch redelijk actief is, een leuke zeldzaamheid van tijd tot tijd niet versmaadt en een voorspelbare afkeer voor kraaiachtigen heeft.